

dr hab. Marcin Polkowski

Johannes Paulus II Katholieke Universiteit Lublin

Literatuur in hertaling en vertaling in de didactiek van de literatuurwetenschap (NVT-context)

Abstract

In academische didactiek van de Nederlandse literatuur(-geschiedenis) buiten Nederland en België (in de context van NVT-onderwijs) wordt tamelijk vaak gebruik gemaakt van edities van literaire teksten die op een doelbewuste manier afgestemd zijn op het taalvaardigheidsniveau van de doelgebruiker – de student Nederlands. Behalve de gebruikelijke wetenschappelijke kritische en/of diplomatische edities, komen in de ‘extramurale’ literatuurdidactiek daarom populairwetenschappelijke edities en vertalingen van Nederlandse literaire teksten veel voor. Tot de groep populairwetenschappelijke teksten behoren met name lees-, school- en studie-edities, waarin het hertalen tegenwoordig vaak als methode van tekstpresentatie (met name in het geval van oudere teksten) toegepast wordt. De laatste, niet minder belangrijke, groep teksten waarvan in de extramurale literatuurdidactiek gebruik wordt gemaakt, zijn vertalingen naar de moedertaal van de studenten (in casu: Pools).

In deze bijdrage, aan de hand van eigen ervaring in de didactiek aan de Johannes Paulus II Katholieke Universiteit Lublin, wil ik vooral gaan kijken naar het functioneren van literaire teksten in hertaling en vertaling binnen het extramurale literatuuronderwijs. Eerst zal ik een theoretisch kader presenteren waarin de hierboven genoemde soorten edities geanalyseerd kunnen worden. Voorts zal ik een beknopt overzicht geven van enkele ‘klassieke’ leesedities met hertaalde literaire teksten, die in het literatuuronderwijs aan bod kunnen komen. Daarnaast zal ik enkele argumenten noemen met betrekking tot de voor- en nadelen van hertaalde tekstuitgaven, en een subjectieve ‘wenslijst’ voorstellen met suggesties betreffende de kenmerken van een ‘ideale’ studie- of leeseditie.

In het tweede gedeelte van mijn lezing wil ik enkele opmerkingen geven over het functioneren van vertaalde Nederlandse literatuur in het kader van de literatuurgeschiedenisdidactiek. In verband hiermee wil ik de volgende vraag beantwoorden: kan een vertaling van een literair werk een nuttige aanvulling op de beschikbare studie- en

leesedities zijn? In het verlengde ervan wil ik graag de aandacht vestigen op de vertaling als een didactische activiteit in het kader van colleges literatuur. Zijn dergelijke activiteiten nuttig voor het verhogen van kennis over de Nederlandse literatuur en kunnen zij bijdragen aan de ontwikkeling van de literaire vaardigheden van de studenten? Kan daardoor de taalvaardigheid van de studenten, met name wat betreft het lezen en schrijven, gestimuleerd worden? Tenslotte zal ik ingaan op de resultaten van een door mij georganiseerd didactisch project waarvan het vertalen van literaire teksten de leidraad vormde. Ik zal mijn bijdrage eindigen met conclusies, suggesties en voorstellen met betrekking tot de functie van hertaalde en vertaalde literatuur in de context van de literatuurdidactiek in een NVT-omgeving.